

การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพเพื่อจัดการเรียนการสอน
โรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา

Management through the quality system to manage the learning and
teaching in world-class standard school, Secondary Level

สมชัย ชวลิตธาดา

Somchai Chavalitthada

มหาวิทยาลัยธนบุรี

Thonburi University

E-mail: dd2-vv2@hotmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 24 กรกฎาคม 2564

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 12 มิถุนายน 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 12 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล 3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักเรียน ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก 4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล การวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประชากรได้แก่ โรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 517 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูที่รับผิดชอบงานการบริหารจัดการตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน รวมโรงเรียนละ 4 คน จำนวนทั้งสิ้น 2,068 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 220 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูที่รับผิดชอบงานการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน รวมโรงเรียนละ 4 คน จำนวนทั้งสิ้น 880 คน

ผลการวิจัย พบว่า 1. การดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก 2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล พบว่า ในภาพรวมครูโรงเรียนมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติ

ด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก 3. คุณลักษณะของนักเรียนที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติทุกระดับวิชา 4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะ 4.1 ความคิดเห็นการบริหารจัดการระบบคุณภาพเป็นรูปแบบที่ดีมาก 4.2 สภาพปัญหาการทำงานของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน 4.3 ความต้องการควรมีการจัดทำคู่มือการบริหารจัดการระบบคุณภาพให้มีความเข้าใจง่าย 4.4 ข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาให้โรงเรียนทุกขนาดเป็นมาตรฐานสากล

ความสำคัญ: บริหารจัดการระบบคุณภาพ, โรงเรียนมาตรฐานสากล, ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา

ABSTRACT

This research has objectives to 1. Study the management process through the quality system according to the criteria for quality award of the Office of the Basic Education Commission, 2. Study the teaching and learning process compared with international standards, 3. Study the students' attribute which excellence in bilingual, advance in thinking, creative production and responsible to the global society, 4. Study the opinions of problems, needs and suggestions in operating the world-class standard school. The research was a mixture of quantitative and quality data, analyzed by using the statistic, mean and standard deviation. Population is from the world-class standard schools, total 517 schools. Respondents are the director, the deputy director and 2 teachers who are responsible for the management according to the criteria for quality award of the Office of the Basic Education Commission. Total 4 people from each school. The final amount is 2,068 people. Sample group is 200 world-class standard schools. Respondents are the director, the deputy director and 2 teachers who are responsible for the management according to the criteria for quality award of the Office of the Basic Education Commission. Total 4 people from each school. The final amount is 880 people.

The result of the research found that 1. The management process through the quality system is in high level 2. The teaching and learning process compared with international standards found that the teachers' overall performance in world-class standard schools is in high level 3. The students' attribute which excellence in academics has the mean higher than the national's mean in every subject. 4. The opinions of problems, needs and suggestions 4.1 Opinions, the management through the quality system was an excellent pattern. 4.2 Problems, the style of work of each school are different. 4.3 Needs, there should be the manual of management through quality system that is easy to understand 4.4 Suggestions, there should be the development of every school to become the world-class standard school.

Keywords: Quality management, International standard school, The opinions of problems

1. บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชาติและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีปกติสุขและสามารถพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของประเทศในทุก ๆ ด้าน (เอกวิทย์ มั่งอะนะ และ จิตติมา วรรณศรี, 2559) การเตรียมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากลจึงถือว่ามี ความสำคัญอย่างยิ่ง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในมาตรา 49 ว่าบุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายและมาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียน การสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการ ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อ หน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน (ราชกิจจานุเบกษา, 2550)

การดำเนินงานของโรงเรียนมาตรฐานสากลจะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีการพัฒนาหลายมิติไปพร้อมกัน โดยจะต้องดำเนินการทั้งระบบ คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2555) มีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นพลโลก 5 ประการ คือ เป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ประดิษฐ์งานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ซึ่งการขับเคลื่อนโรงเรียนให้มีคุณภาพตามหลักการของโรงเรียนมาตรฐานสากลนั้น โรงเรียนจะต้องดำเนินการ ดังนี้

1) ยกระดับการจัดการเรียนการสอนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากล หรือมาตรฐานของประเทศชั้นนำที่มีคุณภาพการศึกษาสูง โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียนทางด้านสติปัญญา ความสามารถ และความถนัด มีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมในการเพิ่มพูนศักยภาพของผู้เรียน ส่งเสริมหุปัญญาของผู้เรียน บนพื้นฐานของความเข้าใจและรู้ใจ มีการใช้กระบวนการคัดกรองในระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้สามารถพัฒนาไปสู่จุดสูงสุดแห่งศักยภาพ โดยให้ความสำคัญกับการฝึกทักษะภาษาอังกฤษอย่างเข้มข้นเพื่อต่อยอดความรู้ที่ได้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และจัดให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาต่างประเทศที่ 2 อีกหนึ่งภาษาให้แก่ผู้เรียนและสาระวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งมีกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ เรียกว่า “บันได 5 ขั้นของการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล ได้แก่ การตั้งคำถาม/สมมติฐาน การสืบค้นความรู้และสารสนเทศ การสร้างองค์ความรู้ การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ การบริการสังคมและจิตสาธารณะ

2) ยกระดับการบริหารจัดการของโรงเรียนให้มีการบริหารด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้พัฒนาศักยภาพของโรงเรียนเป็นไปตามมาตรฐานสากลหรือมาตรฐานของประเทศชั้นนำที่มีคุณภาพการศึกษาสูงทั้งหลาย

2. คำถามการวิจัย

1. โรงเรียนมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) อยู่ในระดับใด
2. โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนให้เทียบเคียงมาตรฐานสากลหรือมาตรฐานของประเทศชั้นนำที่มีคุณภาพการศึกษาสูงอยู่ในระดับใด
3. นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก อยู่ในระดับใด
4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลของผู้บริหารและคณะครูเป็นอย่างไร

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล
3. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักเรียน ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการสื่อสารสองภาษาล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

วัตถุประสงค์ข้อ 1 การศึกษากระบวนการ การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพ แห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประชากรได้แก่ โรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 517 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการ /รองผู้อำนวยการ และครูที่รับผิดชอบงานการบริหารจัดการตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน รวมโรงเรียนละ 4 คน จำนวนทั้งสิ้น 2,068 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 220 โรงเรียน โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 607 – 610 ; อ่างใน สุจิตรา บุญรัตน์พันธุ์, 2534) และผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ และครูที่รับผิดชอบงานการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 คน รวมโรงเรียนละ 4 คน จำนวนทั้งสิ้น 880 คน

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล ประชากรได้แก่ โรงเรียนในโครงการมาตรฐานสากล จำนวน 517 โรงเรียน และผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ครู ผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โรงเรียนละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 3,102 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

โรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 220 โรงเรียน และผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โรงเรียนละ 6 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 1,320 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อศึกษาคูณลักษณะผู้เรียน ได้แก่ ความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ประชากรได้แก่ โรงเรียนในมาตรฐานสากล จำนวน 517 โรงเรียน และผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โรงเรียนละ 6 คน รวมทั้งสิ้น 3,102 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 220 และผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และรายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โรงเรียนละ 6 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้นจำนวน 1,320 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น

วัตถุประสงค์ข้อ 4 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล กลุ่มเป้าหมายที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่ม ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูที่รับผิดชอบงานการบริหารจัดการระบบคุณภาพตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนละ 8 คน จากโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวน 7 โรงเรียน โดยเลือกโรงเรียนแบบเจาะจง รวมผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 56 คน ตามภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลางและกรุงเทพมหานคร จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนนครสวรรค์ (2) โรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย (2) โรงเรียนกัลยาณวัตร ภาคเหนือ จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัยภาคใต้ จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนสตูลวิทยาและ(2) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย

4.2 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล

2. ตัวแปร ได้แก่

2.1 ระดับการดำเนินการการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ระดับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล

2.3. ระดับคุณภาพคุณลักษณะของนักเรียน ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

2.4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะการดำเนินงานโรงเรียน มาตรฐานสากล

4.3 ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล รุ่นที่ 1 และ รุ่นที่ 2 จำนวน 517 โรงเรียน

5. ขั้นตอนการวิจัย

1. การจัดเตรียมโครงร่างโดยกำหนดกรอบแนวคิด ด้วยวิธีการสัมภาษณ์และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องจากผู้รับผิดชอบ และจากศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2. การสร้างเครื่องมือ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องนำมากำหนดขอบเขตการวิจัย กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ และร่างแบบสอบถามและวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือโดยการ Try Out คือแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความน่าเชื่อถือ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามและข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มด้วยวิธีการตรวจนับจำนวนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาและประเด็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย

(1) ผู้บริหาร/รองผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล

(2) ครูผู้สอน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และการวิเคราะห์เนื้อหา จากข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์กลุ่ม

6. การเขียนรายงานการวิจัย ดำเนินการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาเขียนรายงานผลแล้วนำไปตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อปรับปรุงแก้ไข

6. สรุปผลการวิจัย

สรุปข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ตามลำดับ ดังนี้

1. กระบวนการ การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดพบว่า หมวดที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการมากที่สุดคือ หมวด 2 กลยุทธ์ ส่วนหมวดที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการน้อยที่สุดคือ หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล พบว่า ในภาพรวมครูโรงเรียนมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการจัดการเรียนทั่วไปของครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2.2. การจัดการเรียนการสอน การศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านการจัดหลักสูตร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนระดับสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. คุณลักษณะของนักเรียนที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

3.1 ด้านความเป็นเลิศวิชาการ ในด้านค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) พบว่า

3.1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีผลการทดสอบสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ ทุกรายวิชา โดยมีผลต่างสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติในวิชาคณิตศาสตร์มากที่สุด และมีผลต่างค่าเฉลี่ยระดับชาติ ในวิชาวิทยาศาสตร์น้อยที่สุด

3.1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีผลการทดสอบสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ ทุกรายวิชา โดยมีผลต่างสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติในวิชาภาษาไทยมากที่สุด และผลต่างในวิชาภาษาอังกฤษ น้อยที่สุด

3.2 ด้านสื่อสารสองภาษา ในภาพรวมนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 ด้านล้ำหน้าทางความคิด ในภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษา ปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

3.4 ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ในภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

3.5 ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ในภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษา ปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการและข้อเสนอแนะการดำเนินงานโรงเรียน มาตรฐานสากล

4.1 ด้านการบริหารจัดการระบบคุณภาพ

4.1.1 ความคิดเห็น เป็นรูปแบบที่ดีมาก โดยเฉพาะถ้าผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรเข้าใจกระบวนการ ทำงาน และนำไปสื่อสารทั่วทั้งองค์กรให้เข้าใจทั้งระบบ จะทำให้เกิดความเข้มแข็งมีการทำงานอย่างเป็นระบบ จะทำให้มีการพัฒนางานอย่างยั่งยืนและทำให้รักษาสภาพไว้ได้ แม้ว่าผู้บริหารจะโยกย้าย ไปในสถานศึกษาอื่น หรือมีผู้บริหารที่ย้ายมาจากโรงเรียนที่ไม่ได้อยู่ในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลหรือมีครูที่เกษียณมาแล้ว ก็ตาม เพราะระบบงานจะถูกขับเคลื่อนการบริหารจัดการที่ควบคู่ไปกับการเรียนการสอนที่เทียบเคียง มาตรฐานสากล สามารถนำมาตรวจสอบ การบริหารจัดการทำให้เป็นระบบที่ดีได้ ทำให้บุคลากรในโรงเรียน ทำงานอย่างเป็นระบบเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงของงานแต่ละงาน แต่ละฝ่ายส่งผลให้ผลงานของโรงเรียนมี คุณภาพ

4.1.2 ปัญหา เอกสารเกณฑ์รางวัลคุณภาพ เป็นเรื่องที่น่าไขว่คว้า รวบรวมเสียยาก การใช้ภาษาในหนังสือเกณฑ์การบริหารจัดการระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัล OBECQA เป็นคำศัพท์วิชาการ หลากหลาย คำเป็นศัพท์ทางธุรกิจ การตีความหมายเพื่อมาเชื่อมโยงกับการทำงานของแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกัน การโยกย้ายบุคลากร เช่น การโยกย้ายผู้บริหาร หรือครู ทำให้เกิดความเข้าใจและการดำเนินงานที่ไม่มีความต่อเนื่อง และการให้ความรู้แก่บุคลากรใหม่ ขาดวิทยากรหรือผู้ชี้แจงที่มีความชัดเจนในเชิงของการปฏิบัติจริง ในสถานศึกษา ส่วนใหญ่มักจะชี้แจงตามหลักการหรือทฤษฎี ซึ่งทำให้ผู้เข้ารับการอบรมไม่สามารถนำมาสู่การปฏิบัติจริงในโรงเรียน ได้

4.1.3 ความต้องการ ควรมีการจัดทำคู่มือ แนวทางการนำ OBECQA ไปสู่การปฏิบัติให้มีความเข้าใจง่าย โดยแปลคำสำคัญเป็นภาษาที่โรงเรียนและง่ายแก่การเข้าใจ มีตัวอย่างการเขียนรายงาน ที่สมบูรณ์สามารถเป็นตัวอย่างได้ กำหนดให้เรื่องการบริหารจัดการระบบคุณภาพเป็นหลักสูตรของการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนก่อนเข้ามาสู่ตำแหน่ง

4.1.4 ข้อเสนอแนะ หน่วยงานต้นสังกัดต้องให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากขึ้น ควรทำโรงเรียนทุกขนาดให้เป็นมาตรฐานสากลโดยเทียบเคียงความเป็นสากลในแต่ละขนาดของโรงเรียน เช่น เป็นสากลในกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ เป็นสากลในกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นต้น ควรให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาแต่ละเขต เข้ามาจับบทบาทหน้าที่ดูแลหน่วยงานของโรงเรียนเพิ่มขึ้น โรงเรียนที่ผ่านการประเมิน OBECQA เป็นที่เล็งให้คำปรึกษาแก่โรงเรียนอื่นๆที่สนใจ และควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการระดับ Cluster ให้ชัดเจน ในการประเมินตรวจเยี่ยม ควรให้ความสำคัญกับการประเมินสภาพจริงมากกว่าการรายงาน ประเมินอย่างกลายตา และกรรมการควรมีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

4.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล

4.2.1 ความคิดเห็น รายวิชาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นรายวิชาที่ไม่ใช่เนื้อหาแต่ให้ความสำคัญในเรื่องทักษะกระบวนการเรียนรู้ ช่วยพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่นักเรียน เป็นการใช้จังหวะชีวิตของนักเรียนตามธรรมชาติ ทำให้นักเรียนมีเหตุผลสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้อย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนจะได้กระบวนการเรียนรู้ มีทักษะกระบวนการที่นักเรียนจะทำให้ครูเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน และครูจะมีการแลกเปลี่ยนรู้แบบ PLC ตลอดเวลาและมีความเหมาะสม สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนเมื่อนักเรียนไปเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย

4.2.2 ปัญหา ครูใหม่หรือครูไม่เคยมีประสบการณ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการสอน IS อย่างแท้จริง และยังคงคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระทำให้ยังไม่สามารถพัฒนานักเรียนได้ตรงตามเป้าหมายการสอน IS ได้อย่างแท้จริง โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงครูผู้สอนค่อนข้างบ่อย เนื่องมาจากการย้าย การเกษียณของครู ต้องมีการฝึกอบรมให้ความรู้ใหม่ อยู่ตลอดเวลา ทำให้การเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง นอกจากนี้แล้วครูยังเห็นว่า รายวิชา IS เป็นรายวิชาที่ไม่มีหมวดในการสังกัด ส่งผลให้ครูผู้สอนรู้สึกเป็นงานหรือภาระส่วนเกิน ครูหลาย ๆ ท่านไม่ยอมสอน นอกจากนี้แล้วยังไม่สามารถนำมาเสนอเป็นรายวิชาในการขอมติและเลื่อนวิทย

ฐานะได้ ที่สำคัญคือขาดการกำกับ ดูแล นิเทศการสอนจากฝ่ายบริหาร เนื่องจากรายวิชา IS เป็นรายวิชาที่ผลการสอบมิได้ มีความสำคัญเช่นเดียวกับการสอบ O-NET

4.2.3 ความต้องการควรให้ทุกคนนำกระบวนการเรียนการสอนรูปแบบนี้ไปบูรณาการในการเรียนการสอนในทุกรายวิชาที่สอน ให้นักเรียนได้นำ IS เป็นทักษะพื้นฐานสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ ควรจัดเอกสารคู่มือหรือแนวทางการเรียนการสอนให้เหมือนกันทั่วประเทศ ควรมีการถอดบทเรียน IS และยกตัวอย่าง เพื่อใช้ในระดับประเทศ และควรจัดเวทีศึกษภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลทั้งระดับภูมิภาคและระดับประเทศ

4.2.4 ข้อเสนอแนะ ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ความสนใจเรื่องการเรียนรู้การสอนแนวนี้ ซึ่งเป็นรายวิชาที่เน้นกระบวนการ ผู้บริหารโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ที่ก้าวหน้า มีทีมงานบริหารที่เข้มแข็งทำงานไปในทิศทางเดียวกันได้ และให้การสนับสนุนอำนวยความสะดวกในการทำงานแก่ครู มีการจัดทำสื่อสนับสนุนให้ครูมีความมั่นใจและสามารถจัดการเรียนการสอนได้และผู้ปกครองให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น มาช่วยเป็นกรรมการตัดสินผลงานมาเป็นวิทยากร เป็นต้น

4.3 ด้านการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ

4.3.1 ความคิดเห็น คุณลักษณะของนักเรียนทั้ง 5 ด้านที่กำหนด เป็นทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นในปัจจุบัน และในอนาคต ซึ่งมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งสอดคล้องกับคุณลักษณะของนักเรียนในยุค Thailand 4.0

4.3.2 ปัญหา โรงเรียนมีการปรับเปลี่ยนครูผู้สอนบ่อย โดยเฉพาะครูชาวต่างชาติสอนภาษาอังกฤษที่เป็น Native Speaker ส่งผลให้ครูจัดการเรียนการสอนอย่างไม่ต่อเนื่อง ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ นักเรียนสนใจได้ ยังไม่ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน จึงไม่สามารถทำให้นักเรียนเห็นประโยชน์ของการเรียนการสอนด้วยกระบวนการรูปแบบนี้

4.3.3 ความต้องการ ควรมีการจัดเวทีศึกษภาพให้นักเรียนและครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระดับต่างอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน IS มากขึ้น

4.3.4 ข้อเสนอแนะ ควรบูรณาการการบริหารจัดการและการจัดการเรียนการสอน หรืองานวิชาการเข้าด้วยกัน เพื่อให้เส้นทางการพัฒนาผู้เรียนเป็นไปได้อย่างดีและมีคุณภาพ ควรให้โครงการ/ชิ้นงานของนักเรียนที่เรียน IS นำไปใช้ประโยชน์ในการนำไปเข้ามหาวิทยาลัย และควรสร้าง 3 กลยุทธ์ในการทำงาน คือ การสานต่อกลยุทธ์ระหว่างผู้บริหารใหม่และผู้บริหารเก่า ครู มีวัฒนธรรมการสอนและการทำงานเป็นเลิศ และการทำงานมุ่งเน้นนักเรียนทำงานบนฐานข้อมูลจริง

7. อภิปรายผล

จากข้อค้นพบตามวัตถุประสงค์การวิจัย สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. กระบวนการการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าโรงเรียนมาตรฐานสากลมีการดำเนินการตามแนวทางการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายหมวดพบว่า หมวดที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการสูงสุด

คือ หมวด 2 กลยุทธ์ ส่วนหมวดที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการน้อยที่สุด คือ หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ผลการศึกษาดังกล่าว อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมาตรฐานสากลที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553 และดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีระบบการนำรูปแบบดังกล่าวนี้ไปสู่โรงเรียนอย่างเป็นระบบ มีการจัดทีมเป็นพี่เลี้ยงทั้งในระดับกลุ่มจังหวัด และระดับภูมิภาค ทำหน้าที่ในการช่วยขับเคลื่อนการนำระบบไปใช้ในโรงเรียน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณลงไปช่วยเหลือสนับสนุนทั้งทางด้านการศึกษาของโรงเรียน ประเมินตรวจเยี่ยมคณะครูและฝ่ายบริหารของโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบการบริหารจัดการระบบคุณภาพ นอกจากนี้แล้วผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ยังเห็นความสำคัญและประโยชน์ของระบบดังกล่าวว่าเป็นระบบการบริหารที่ดี ดึงการให้สัมภาษณ์จากผู้บริหารส่วนใหญ่ที่ว่า “ การบริหารจัดการระบบคุณภาพเป็นรูปแบบที่ดีมาก โดยเฉพาะถ้าผู้บริหารหรือผู้นำองค์กรเข้าใจกระบวนการทำงาน และนำไปสื่อสาร ท้าทายองค์กรให้เข้าใจทั้งระบบ จะทำให้เกิดความเข้มแข็งมีการทำงานอย่างเป็นระบบ จะทำให้มีการพัฒนางานอย่างยั่งยืนและทำให้รักษาสภาพไว้ได้”

นอกจากนี้ ผลการดำเนินการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพที่พบว่า โรงเรียนมาตรฐานสากล มีการดำเนินการระบบบริหารคุณภาพ ตามหมวด 2 ด้านกลยุทธ์ มากที่สุด อาจเป็นเพราะการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลให้เกิดประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์และให้ความสำคัญในการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้โรงเรียนมีการปฏิบัติในหมวดนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ราตรี ศรีไพรวรรณ (2555) ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านผลลัพธ์ 3) ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ 4) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) ด้านการจัดการกระบวนการ 6) การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้และด้านการมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน และผลการวิจัยของ บัณฑิต พัดเย็น (2558) ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาสู่เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์ของการบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการนำองค์กร รองลงมา คือ ด้านผลลัพธ์ และด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร รวมทั้ง ชนิกันต์ ถาวรยุติการต์ (2550) พบว่า สถานภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลนครนนทบุรีตามแนวคิด Maclom Baldrige ทั้ง 7 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านสารสนเทศและการวิเคราะห์ ด้านการวางแผนคุณภาพเชิงกลยุทธ์ ด้านการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการจัดการกระบวนการคุณภาพ ด้านการสนใจลูกค้าและความพึงพอใจลูกค้า ด้านผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก

ส่วนข้อค้นพบในหมวดที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินการน้อยที่สุด คือ หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ เมื่อพิจารณารายละเอียด พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการบริหารระบบคุณภาพของโรงเรียนมาตรฐานสากล มีกระบวนการในการดำเนินการทุกหมวดได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน อย่างไรก็ตามผลจากข้อค้นพบนี้อาจเป็นแนวทางที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและทีมงานบริหารระบบคุณภาพที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาและให้ความสำคัญในด้านการนำข้อกำหนดของเกณฑ์รางวัล OBECQA ทุกหมวดไปใช้เพื่อการพัฒนากระบวนการบริหารคุณภาพให้ต่อเนื่องและยั่งยืน

2. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เทียบเคียงมาตรฐานสากล พบว่า ในภาพรวมโรงเรียนมาตรฐานสากล มีการปฏิบัติด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดการเรียนทั่วไปของครูมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาดังกล่าว อาจเนื่องมาจาก ในการเริ่มต้นโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เริ่มในส่วนที่เป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดและกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูก่อน โดยให้ความสำคัญกับการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน 5 ขั้นตอนได้แก่ การตั้งคำถาม/สมมติฐาน การสืบค้นความรู้ การสรุปองค์ความรู้ การนำเสนอและสื่อสาร และการนำไปใช้บริการสังคมหรือส่วนรวม ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นและสำคัญตามการจัดการศึกษาใน ศตวรรษที่ 21 และยังมีความสอดคล้องกับคุณลักษณะ ของนักเรียนยุค Thailand 4.0 อีกด้วย ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการยังประกาศให้โรงเรียนในโครงการมาตรฐานสากลต้องเปิดสอนรายวิชาเพิ่ม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study : IS) ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ส่งผลให้โรงเรียนต้องดำเนินการและเห็นความสำคัญในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับความคิดเห็นในการให้สัมภาษณ์ของบุคลากรส่วนใหญ่ที่กล่าวว่า “ทำให้นักเรียนมีเหตุผลสามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้อย่างมีวิจารณญาณ นักเรียนจะได้กระบวนการเรียนรู้ มีทักษะกระบวนการที่นักเรียนจะทำให้ครูเรียนรู้ไปพร้อมกับนักเรียน และครูจะมีการแลกเปลี่ยนรูปแบบ PLC ตลอดเวลาและมีความเหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนเมื่อนักเรียนไปเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย”

3. คุณลักษณะของนักเรียน ที่เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ สื่อสารสองภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ผลการศึกษา พบว่า

3.1 ด้านความเป็นเลิศวิชาการ ในภาพรวมนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติ O-NET สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติทุกรายวิชาและทุกชั้นปี เมื่อพิจารณารายวิชาที่มีผลคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 รายวิชาที่มีผลคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รายวิชาคณิตศาสตร์ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 รายวิชาที่มีผลคะแนนค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ รายวิชาภาษาไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมาตรฐานสากล ได้ให้ความสำคัญในการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่มีความเป็นสากลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล (สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย, 2555) ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) มีคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 โดยมีพื้นฐานการเรียนรู้สาระวิชาหลัก ทักษะการอ่าน (Reading) ทักษะการเขียน (Writing) และทักษะการคำนวณ (Arithmetic) อันเป็นทักษะพื้นฐานที่ใช้ในการ

เรียนรู้สาระวิชาหลักและเป็นการเพิ่มศักยภาพการศึกษาไทยให้ มีความพร้อมสำหรับการแข่งขันในเวทีโลกในยุคศตวรรษที่ 21 ส่วนค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติ O-NET การประเมินมีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากนักเรียนยังไม่ค่อยสนใจและไม่ค่อยเห็นประโยชน์ของการผลการทดสอบ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์กล่าวว่า “ทั้งระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ยังมีผลการประเมินอยู่ระดับที่ยังค่อนข้างพอใจ โดยเฉพาะเมื่อคิดตามเกณฑ์ของ สมศ.” และ “นักเรียนโดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่ค่อยให้ความสนใจกับการทดสอบระดับชาติ O-NET”

3.2 ด้านสื่อสารสองภาษา ในภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนประสบปัญหาในด้านครูภาษาอังกฤษโดยเฉพาะครูชาวต่างชาติ ทำให้สัมภาษณ์ของครูที่กล่าวว่า “ครูภาษาอังกฤษที่เป็นชาวต่างชาติ โดยเฉพาะในกลุ่มที่เป็นครูภาษาอังกฤษที่เป็นผู้ใช้ภาษาอังกฤษ (Native Speaker) มีการเปลี่ยนบ่อย เนื่องจากมีหน่วยงานที่ให้เงินเดือนที่สูงกว่า ทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษไม่ต่อเนื่อง” และยังสอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่กล่าวว่า “สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรสนับสนุนช่วยเหลือโรงเรียนในเรื่อง ครูภาษาอังกฤษที่เป็นผู้ใช้ภาษาอังกฤษ (Native Speaker) โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณค่าจ้าง เพื่อให้ให้นักเรียนมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ”

3.3 ด้านลำเนาทางความคิด ในภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากโรงเรียนยังประสบปัญหาด้านครูที่ยังมีเจตคติและทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ครูกล่าวว่า “การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของนักเรียน มีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน เจตคติและพฤติกรรมการสอนของครู ปัจจุบันครูส่วนหนึ่งยังเน้นการสอนที่แบบ Passive Learning มากกว่าการสอนแบบ Active Learning” จึงทำให้การพัฒนาทักษะกระบวนการคิดของนักเรียนยังอยู่เพียงระดับปานกลาง

3.4 ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ในภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากการพัฒนาทักษะการสร้างหรือผลิตผลงาน มีความจำเป็นต้องฝึกทักษะกระบวนการคิดมาเป็นฐานก่อน จึงจะสามารถต่อยอดมาเป็นการคิดสร้างสรรค์ผลงานหรือชิ้นงานได้ ซึ่งก็สอดคล้องกับผลการศึกษา ในด้านการพัฒนาทักษะการคิด ก็ยังอยู่ในระดับเพียงปานกลาง จึงส่งผลให้การพัฒนาทักษะการสร้างสร้างสรรค์ผลงานจึงมีผลการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางด้วย

3.5 ด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ในภาพรวมนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากโรงเรียนส่วนใหญ่ยังให้ความสนใจกับตัวชี้วัดในด้านวิชาการมากกว่าด้านกิจกรรม จึงอาจละเลยไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณลักษณะในเรื่องนี้เท่าที่ควร

8. ข้อเสนอแนะ

1. ในด้านบริหารจัดการระบบคุณภาพ ควรมีการพัฒนาให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหมวด 4 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ โดยอาจจัดการฝึกอบรม หรือ จัดทีมวิทยากรลงไปให้คำแนะนำช่วยเหลือโรงเรียนให้มากขึ้นเพื่อสามารถนำไปดำเนินการได้ เนื่องจากผลการศึกษา พบว่าเป็นหมวดที่โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยการดำเนินการน้อยที่สุด

2. ควรมีการจัดทำคู่มือการนำเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่ง สพฐ. (OBECQA) ไปใช้ในโรงเรียน โดยใช้ภาษาในการเขียนที่เข้าใจง่าย นิยามศัพท์ให้ตรงกับบริบทการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เข้าใจตรงกัน

3. จัดให้มีการถอดบทเรียนทั้งในระดับมัธยมศึกษาที่ประสบผลสำเร็จ ในด้านการพัฒนาคุณลักษณะของนักเรียนทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นเลิศวิชาการ ด้านสื่อสารสองภาษา ด้านล้าหน้าทางความคิด ด้านผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และด้านร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก เพื่อให้โรงเรียนอื่น ๆ นำไปเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากผลการศึกษาพบว่า ด้านคุณลักษณะของนักเรียนทั้ง 5 ด้านยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ โดยเฉพาะในด้านความเป็นเลิศวิชาการมีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย

9. ข้อเสนอแนะในครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล ตามขนาดของโรงเรียน ทั้งในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการนำกระบวนการบริหารจัดการระบบคุณภาพไปใช้ในโรงเรียนตามขนาดและประเภทของโรงเรียน ทั้งในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

บรรณานุกรม

เอกวิทย์ มั่งอระนะ และ จิตติมา วรณศรี. (2559, กรกฎาคม – กันยายน). สมรรถนะและแนวทางการพัฒนา

ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนนคร 18(3) : 98 – 111.

ราชกิจจานุเบกษา. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. สืบค้นเมื่อวันที่ 16 กันยายน พ.ศ. 2561, เข้าถึงได้จาก <https://bit.ly/2dqP8f3>.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ.2552 – 2561). กรุงเทพฯ : บริษัท พรินทิงกราฟฟิค จำกัด.

สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2553). แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2560. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2560, เข้าถึงได้จาก <https://goo.gl/5VZ5q5>.

สุจิตรา บุญรัตนพันธุ์. (2534). ระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เทพรัตน์การพิมพ์.

สุวิมล ติรกานันท์. (2550). การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราตรี ศรีไพรวรรณ. (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ ค.ด. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

บัณฑิต พัดเย็น. (2558). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับประถมศึกษาสู่เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์. ป.ร.ด. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

ชนิกานต์ ถาวรยุติการต์. (2550). **การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรตามแนวคิดของ Malcolm Baldrige กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์. ศศ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.